

Asia: VN/12919/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallituksen esityksessä ehdotettu laki eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä on merkittävä toimenpide, jolla pyritään edistämään Suomen siirtymistä kohti ilmastoneutraaliutta. Päijät-Hämeen maakunnan, sen kuntien ja alueella toimivien yritysten näkökulmasta laki tuo mukanaan sekä mahdollisuuksia että haasteita, jotka ovat tärkeä ottaa huomioon lain jatkovalmistelussa.

Mahdollisuudet vihreän siirtymän edistämiseksi Päijät-Hämeen alueella on jo käynnissä merkittäviä toimia kohti vihreää siirtymää, ja esitetty verohyvitys tukisi näitä pyrkimyksiä merkittävästi. Alueella on esimerkiksi vahvaa osaamista uusiutuvan energian hyödyntämisessä, erityisesti bioenergian ja kiertotalouden aloilla, jotka voisivat hyötyä esitetyistä investointihyvityksestä. Myös akku- ja energiateknologian kehitykselle Päijät-Häme tarjoaa potentiaalia. On kuitenkin varmistettava, että investointihyvitys kattaa riittävän laajasti erilaisia investointikohteita, jotta maakunnan yritykset voivat täysimääräisesti hyödyntää tukea.

Hallituksen esityksen puitteissa tuotannon lisäämiseen liittyviä säännöksiä käsitellään rajoitusten näkökulmasta. Kriisi- ja siirtymäpuitteiden 2.6. jaksossa todetaan, että tukea ei saa myöntää investointeihin, joiden tarkoituksena on ainoastaan tuensaajan kokonaistuotantokapasiteetin lisäyksen rahoittaminen. Kuitenkin teknisistä syistä välttämätön kapasiteetin vähäinen lisääminen on sallittua, ja tällaista lisäämistä pidetään hyväksyttävänä, kunhan se ei ylitä 2 prosenttia ennen tukea vallinneesta kapasiteetista.

Ehtoa tulisi muuttaa. Investoinnin tarkoituksena tulisi voida olla myös tuotannon määrän kasvattaminen, kun investoinnin tavoitteena on hiilipäästöjen lasku tai energiatehokkuuden parantaminen, tuotannon tehostaminen ja tuottavuuden kasvu. Tuotannon tehostaminen ja tuottavuuden parantaminen on oltava mahdollisia merkittävästi suurempana kuin 2 prosenttia.

Suurten investointien vaatimus

Esityksessä asetettu vähintään 50 miljoonan euron investointikynnys rajaa tuen piiriin pääsevät hankkeet erittäin suuriksi. Tämä asettaa haasteita erityisesti keskisuurille yrityksille, joihin Päijät-Hämeen elinkeinoelämän kasvu painottuu. Siksi olisi toivottavaa, että lakiesityksessä harkittaisiin kevennettyjä tukimuotoja myös pienemmille, mutta potentiaalisesti innovatiivisille yhteisille pienten ja keskisuurten toimijoiden verkostoinvestoinneille, jotka edistävät ilmastoneutraalia taloutta. Tämänkaltaiset investoinnit voisivat luoda uutta liiketoimintaa ja työpaikkoja alueen pk-yrityksiin.

Kunnat ja julkinen sektori osana ilmastoneutraalia siirtymää

Päijät-Hämeen kunnat ovat sitoutuneet vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään ja edistämään kestävästä kehityksestä. Verohyvityksellä olisi suotuisia vaikutuksia alueen teollisuuden ja infrastruktuurin kehittämiseen. Samalla on tärkeää varmistaa, että kunnat saavat tarvittavat resurssit tukemaan yrityksiä ja luomaan suotuisan investointiympäristön. Esimerkiksi infrastruktuurin parantaminen ja koulutusmahdollisuuksien tarjoaminen ovat keskeisiä alueen elinvoiman ylläpitämiseksi.

Yritysten kilpailukyky ja kansainvälinen vetovoima

Lakiesityksen tavoitteena on tehdä Suomesta ja myös siten Päijät-Hämeestä houkutteleva kohde suurille teollisille investoinneille. Kansainvälinen kilpailu investoinneista on kuitenkin kovaa, ja yritykset arvioivat tukien houkuttelevuutta kokonaisuutena. Valtion tukipolitiikka poisti lokakuun alusta neljältä Päijät-Hämeen kunnalta II-tukialueen tason, jota olisi kipeästi tarvittu osana elinvoimapolitiikkaa. Päijät-Hämeen yritysten näkökulmasta olisi tärkeää, että verohyvitysmallin yksityiskohdat, kuten hakumenettely ja tuen kohdistuminen, olisivat selkeitä ja ennustettavia. Tämä helpottaisi investointipäätösten tekemistä ja vähentäisi hallinnollisia esteitä.

Yhteisöverotuksen vaikutukset alueelliseen talouteen

Verohyvityksen mekanismi, jossa tuki vähennetään yhteisöverosta, tukee teollisuuden kehitystä ja investointikykyä. On kuitenkin huomioitava, että yhteisöverotuksen vähentyminen voi vaikuttaa kuntien verotuloihin. Tämä voi erityisesti koskea niitä kuntia, joissa suurten investointien teollisuus on keskeinen verotulon lähde. Onkin tärkeää varmistaa, että mahdollisten verotulojen menetykset kompensoidaan riittävästi, jotta kuntien peruspalvelut ja investointimahdollisuudet eivät vaarannu.

Johtopäätökset ja suositukset

Päijät-Hämeen liitto näkee hallituksen esityksessä merkittäviä mahdollisuuksia edistää koko Suomen, mukaan lukien Päijät-Hämeen maakunnan ilmastoneutraaleja investointeja ja talouden uudistumista. Samalla esityksessä on varmistettava, että myös pienemmät ja keskisuuret toimijat yhdessä verkostona voisivat hyötyä tuesta ja että alueen julkinen sektori pystyy vastaamaan mahdollisesti kasvaviin palvelutarpeisiin. Kuntien talouden vakauden turvaaminen on keskeistä lakiesityksen vaikutusten arvioinnissa.

Paakkunainen Jari

Päijät-Hämeen liitto - Aluekehitys, kehittämisjohtaja Juha Hertsi